

zenekar

a bíróság előtt

Igaz – hiszen a bizonyítékot, a szörnyűséges csirketépésről készült felvételt, a kezemben tartom –, igaz a hír. Hazai színpadon, magyar punkegyüttes, előadás közben élő csirkét tépett szét. Igaz azonban az is, hogy a tettes nem a Beatrice legénysége volt – pedig ró-luk terjesztették –, hanem a négytagú CPg szólistája, a húszesztendős Haska Béla.

Nézem a képet, amely most már egy vaskos bírósági akta részeként éli tovább életét. Jobb szélén Haska, kopasz fején egyetlen kakastaréj – a fejbőrére mázolja: CPg –, kezében véres csirkemaradványok. De nem ő a fontos, hanem a közönség, a fotó előterében állók, akik még nem tudják, hogy pillanatok múlva csirkedarabok repülnek közéjük... Egy lány borzadva elfordul, egy másik mintha kedvtelve nézne, egy fiú arcán olyan vad indulat, ami már-már ijesztőbb, mint Haska akciója...

Miközben nézem a képet, hallgatom a „zenét”. Igen, így, idézőjelben nevezhető ez csupán zenének, hiszen dallamról, ritmusról vele kapcsolatban alig-alig beszélhetünk. Viszont a szöveg! De ne vágjunk a dolgok elébe!

Amiről itt most szó lesz – lényegében a fotó története is. Hogyan került e felvétel, a rajta látható személyek némelyikével együtt, a bíróság elé? Ez a közelmúlt egyik igen tanulságos bírósági esete. És olyanokat is érdekelhet, akik nem járnak túl gyakran punkkoncertekre, de hallottak valamiképp vagy a CPg-ről vagy a Mosoly együttesről. Vagy látták Budapestszerte a spray-vel ékesített házfalakat, s olvasták a feliratot: Cigánymentes övezet...

A kép, a zene, a csirketépés és a felirat nemigen választható el

egymástól, szoros összefüggést mutat.

A kezdet – illetve a vég – színhelye és időpontja a III. kerületi Mozaik Ifjúsági Klub, ahol tavaly februárban amatőr punkkoncertet rendeztek. Itt kapott színpadot a Mosoly és a CPg együttes is. Az előbbi az első s egyben utolsó fellépését tartotta; a CPg viszont rutinosabb banda: legalább tucat-szor bemutatta már műsorát.

Száz-kétszáz gyerek állta körül a világot jelentő dobogót, s hallgatta a dalokat. A zenéről már beszámoltam, ami viszont említésre méltó, az a szöveg. Az újságíró gondban van, hogyan adja vissza a „verseket”, hiszen – ahogy a jog fogalmaz – ezek összeegyeztethetetlenek társadalmi rendünkkel, a Magyar Népköztársaság alkotmányos rendje ellen irányulnak, s alkalmasak a legalantasabb indulat, valamely nép- vagy fajcsoport elleni gyűlölet felkeltésére.

Mégis, próbáljunk meg valamit idézni az üvöltő kazettáról: „Állj velünk hát egy csoportba, Száritsd fel a könnyeket, S nemsokára kiírhatjuk: Cigánymentes övezet.” – ez Mosolyék számának refrénje. Később már lángszóróról szól a dal, amely az egyetlen fegyver, „amivel nyerhetek”... S folyik tovább az „előadás” gátlástalanul, tomboló hangerővel. Egy másik szám címe: Totális diktatúra.

S most halljuk – olvassuk – a CPg-t. Egy jellemző refrén: „Mindenkinek tetű, Mindenki tetű az MNK-ban.” Azután ez sem érdektelen: „Jöhet az anarchizmus. Szabad le-

gyek azt akarom Nem kormányzott, hülye barom...”

Ha egy kicsit közelebb akarunk jutni e jelenséghez, egy nevet mindenképpen szükséges megemlítenünk, s ez a hírhedt punkcsoport, a Sex Pistols neve. Ez volt az, amelyik a nyugati világban elsőként jelentkezett a jobb híján punknak nevezett életérzéssel, ami öltözködésben, viselkedésben egyaránt érezhető hatást hozott. A legkülönbözőbb szélsőségeket tűzték mozgalmuk zászlajára. A Sex Pistols koncertjeinek megszokott része volt, hogy a zenekar tagjai véres marhabelsőségekkel kenték össze egymást, hogy azután a húscafatokat a közönség közé dobálják. (A CPg együttes nyolc általánost végzett „ideológusának” feljegyzéseiből tudjuk, az ő terveik között szerepelt egy olyan koncert, ahol moslékot öntöttek volna vödörből a közönség közé...)

Úgy tűnik, egyelőre kár lenne a CPg-s fiúkkal e tervekről, eszményeikről komoly vitát nyitni – hiszen ezzel mérhetetlenül felértékelnénk működésüket –, véleménycse-re mostanság inkább a szülőkkel, a nevelőkkel, az ifjúsági klub vezetőivel volna szükséges. A zenészekre – amikor most a társadalom „elég”-et mondott a falfirkálásokra, ezekre a „költeményekre” – az

vár, ami a gyerekekre, akinek az a bizonyos „szép szó” már nem használ: a fenékükre ütnek. Nagy kár volt odáig fajulni hagyni a dolgot, hogy ez a fenékreverés most már a bíróságnak lett – képletes – feladata.

És most néhány szóban mutassuk be a szereplőket. Kezdjük az enyhébb „esettel”, a Mosoly együttesel, amely – mint írtam – mindössze egyetlen fellépésen csillogtathatta erezeit.

A „legöregebb” zenész 1964-ben született, most lesz húszesztendő. A két társa tizennyolc éves – amikor zenéltek, még fiatakorúnak számítottak. Álljunk meg itt egy pillanatra, és számoljunk. Amikor a húszéves tizesztendő volt, s mondjuk az első elraktározható benyomások érték, 1974-et írtunk. Akkor már majd három évtizeddel mértük történelmünk legsötétebb fejezetének elmúlását, amikor is szokás volt a megkülönböztetés ember és ember között. Vajon mit tudhat minderről e három gyerek? S különösen mit az a tizennyolc éves, aki a dalszövegek „szerzését” magára vállalta?

A húszéves fiú, bár autószerelő szakmát tanult, szakmájában nem dolgozott. Itt-ott vállalt állást, leginkább segédmunkásként. Azután belesodródott a punkkörületbe, ennek divatja szerint öltözködött, haját is punkosra nyíratta. Gyakran járt koncertekre, no meg a Flórián térre, itt ismerkedett meg későbbi zenekari társaival.

A másik fiú abból a bizonyos sokat emlegetett „rendezetlen” környezetből került ki. Szakmunkásnak tanult, az első bajok az intézetben jelentkeztek vele. Majdnem vak édesanyja mindent megtesz, hogy gondoskodjék a családról, ahol az apa iszik, gyerekével, feleségével nem törődik.

A harmadik fiú családi házból, rendezett anyagiak közül érkezett. A szakmunkásképző iskolában ismerkedett meg a társaival, s a ba-

rátság eredményeként ő is mind gyakrabban feltűnt a Flórián téren a punkok között.

A CPg-s csoport Szegedről érkezett. A vezéregyeniségük „Güzü”, vagyis a most huszonegy éves Benkő Zoltán 1979-ben alapította meg a zenekart. Rögtön bevette a csapatba a „Kutyás” becenévre hallgató, húszéves Nagy Zoltánt is. Már kezdeti fellépéseik botrányt kavartak, foglalkozott velük a helyi sajtó, sőt a városi KISZ-bizottság is megpróbált hatni rájuk.

Talán e beszélgetéseknek is szerepe volt abban, hogy Güzü és Kutyás magára maradt, három másik zenésztársuk elhagyta az együttest. Jött helyette azonban két újabb vállalkozó: „Vau”, vagyis a húszéves Haska Béla és a nemes egyszerűséggel csak „Takonyak” becézett tizennyolc éves V. Zoltán.

Néhány szegedi fellépés után a csoport úgy döntött: produkciójuk már megérett a fővárosi bemutatásra, s ezért Pestre költöztek, pontosabban egyik társuk csak az előadásokra látogatott a fővárosba. A Mozaik klub vezetőit ez ügyben sokszor megrótták: hogyan tűrhették el az együttesek fellépését anélkül, hogy előzetesen ismerték volna – minden egyéb mellett nyomdafestéket nem tűrő kifejezéseket is tartalmazó – szövegeiket, produkciójuk elemeit. Nos, meg kell mondanunk, ha ez a klub hibás – egyébként az –, akkor legalább ilyen felelősség terheli több pesti egyetem vagy például a Fiatal Művészek Klubjának szervezőit is...

A két csapat így érkezett el ama bizonyos tavaly téli közös koncertre, amely után a CPg megpróbálkozott ugyan még egy fellépéssel, márciusban, de leégték...

Eljárás indult ellenük. Sokáig azt

hitték e zene közelebbi barátai, hogy a „rendőrségi zaklatást” a dalszövegekben név szerint emlegetett, s emberi mivoltában minősíthetetlenül megbántott hanglegyári vezető feljelentésének köszönhető. Nem ő volt a feljelentő. Megjelent röpiratában sem fenyegetett, sokkal inkább az aggódás volt kiolvasható a sorokból, amit e számára ijesztően ismeretlen generáció tettei fölött érez...

A feljelentő – ha lehet egyáltalán ezt a szót itt alkalmazni –, mégcsak nem is a klubok valamelyike volt, hanem egy öregember. Az egyik fiú rokona, aki hallotta készülésüket, felfigyelt a számok szövegére, s úgy gondolta, ha most nem állítják meg egy még elviselhető ítélettel ezeket a sodródó fiatalokat, néhány hónap, néhány év, s ki tudja miért kell majd bírálk elé állniuk...

A feljelentés tehát befutott, az ügyészség elkészítette a vádiratot, s lezajlottak a tárgyalások. A Mosoly együttes tagjai felfüggesztett szabadságvesztést, a CPg-szek valódi, végrehajtandó börtönbüntetést: két-két évet kaptak. (Kivétele a fiataloké, negyedik társ, aki ugyancsak felfüggesztett büntetést érdemelt. S még egy megjegyzés: a CPg-s ügy ítélete lapzártakor még nem jogerős.)

Vége a szalagnak, a kazetta és a képek helyükre, a bírósági dossziéba kerülnek. Ifjú zenészek búcsúznak a pályától, remélhetőleg az egész csak egy ijesztő kaland, ahogy mondani szokták: egy ifjúkori botlás marad.

Csak azt nem tudom: mi lesz azzal a néhány száz gyerekekkel, akiket ezek a szövegek készítenek felfirkálásokra, töltöttek el lelkesedéssel...

SZÜCS GÁBOR